

Висновки. Проведений кримінологічний аналіз особи злочинця у злочинах проти життя та здоров'я людини, які були вчинені в Україні за період з 2009 по 2013 роки свідчить про те, що кримінологічний портрет злочинців, які скоїли тяжкі суспільно небезпечні злочини проти життя і здоров'я (I та II груп) має наступні риси: зрілі за віком особи, низько освічені, які виховувались у несприятливих антисоціальних умовах, не мають спеціальності, постійного місця проживання, сталого заробітку й при цьому схильні до вживання наркотиків, зловживання алкоголем, вирізняються надмірним користолобством та гіпертрофованою заздрістю. Це особи, які в минулому притягувалися до кримінальної відповідальності та були засуджені до позбавлення волі, мали відхилення у межах осудності.

Список використаних джерел:

1. Кримінологія: підруч. для студ. вищ. навч. закладів / [О.М. Джужа, Я.Ю. Кондратьєв, О.Г. Кулик, П.П. Михайленко та ін.]; за заг. ред. О.М. Джужи. – К.: Юрінком Інтер, 2002. – 416 с.
2. Кримінологія: Загальна та Особлива частини: [Підручник для студентів юрид. спец. вищ. навч. закладів] / І.М. Даньшин, В.В. Голіна, О.Г. Кальман, О.В. Лисодєд; За ред. проф. І.М. Даньшина. – Харків: Право, 2003. – 352 с.
3. Галукова М.И. Особенности личности преступника, совершающего преступления в сфере оказания медицинских услуг / М.И. Галукова // Уголовно-правовые и криминологические проблемы борьбы с преступностью. Сборник научных трудов. Вып. 4. Ч. 2 / под ред. А.Л. Репецкой. – Иркутск: Издательство БГУЭП, 2007. – С. 32–40.

МИХАЙЛОВ І. М.,

провідний спеціаліст кафедри
адміністративного і фінансового права
(Національна академія прокуратури України)

УДК 343.51:343.52

**ПРЕДМЕТ ВИГОТОВЛЕННЯ, ЗБУТУ ТА ІНШИХ НЕЗАКОННИХ ДІЙ,
ПОВ'ЯЗАНИХ ЗІ ЗБУТОМ ПІДРОБЛЕНИХ ГРОШЕЙ,
ДЕРЖАВНИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ, БІЛЕТІВ ДЕРЖАВНОЇ ЛОТЕРЕЇ,
МАРОК АКЦИЗНОГО ПОДАТКУ ТА ГОЛОГРАФІЧНИХ ЗАХИСНИХ ЕЛЕМЕНТІВ**

Стаття присвячується визначенню понять, ознак і видів підробленої національної валюти України та іноземної валюти, державних цінних паперів, білетів державної лотереї, марок акцизного податку, голографічних захисних елементів з урахування змін у законодавстві.

Ключові слова: підроблена національна валюта України та іноземна валюта, державні цінні папери, білети державної лотереї, марок акцизного збору, голографічні захисні елементи.

Статья посвящается определению понятий, признаков и видов поддельной национальной валюты Украины и иностранной валюты, государственных ценных бумаг, билетов государственной лотереи, марок акцизного налога, голографических защитных элементов с учетом изменений в законодательстве.

Ключевые слова: поддельная национальная валюта Украины и иностранная валюта, государственные ценные бумаги, билеты государственной лотереи, марок акцизного сбора, голографические защитные элементы.

The article is devoted to determination of concepts, signs and types of counterfeit national currency of Ukraine and foreign currency, state securities, tickets of state lottery, signs of excise duties, holographic protective elements from the account of changes to the legislation.

Key words: counterfeit national and foreign currency, state securities, tickets of state lottery, signs of excise duties, holographic protective elements.

Вступ. Реалії сьогодення надають достатньо підстав переконатися, що існування незалежної держави, потребує постійного високого рівня захисту ознак державності, серед яких і власна грошова одиниця – офіційна система оподаткування. Відповідний механізм захисту повинен бути зосереджений не лише на внутрішній протидії злочинним проявам, адже зовнішнє втручання більш небезпечніше, враховуючи масштабність можливих суспільно небезпечних наслідків.

Значну увагу дослідженню кримінально-правової характеристики злочину, передбаченого ст. 199 КК приділяли у своїх працях П.П. Андрушко, Н.О. Гуророва, О.О. Дудоров, М.І. Мельник, Ю.В. Солопанов; дослідження зазначеного злочину на дисертаційному рівні в Україні здійснено у роботах І.В. Сингаївської, С.І. Марко, О.О. Кашкарова. Зважаючи на бланкетний вид диспозиції кримінально-правової норми, передбаченої ст. 199 КК України, та враховуючи численні зміни до законодавства України, вважаємо актуальною для сьогодення відповідну тему, потребуючої подальшого дослідження.

Постановка завдання. Мета статті – з'ясувати кримінально-правову характеристику предмета злочину, передбаченого ст. 199 КК України, з урахуванням внесених змін до законодавства, щодо понять, ознак і видів підробленої національної валюти України та іноземної валюти, державних цінних паперів, білетів державної лотереї, марок акцизного збору, голографічних захисних елементів.

Результати дослідження. Керуючись визначенням, що предмет злочину – це факультативна ознака об'єкта злочину, що знаходить свій прояв у матеріальних цінностях (котрі людина може сприймати органами чуття чи фіксувати спеціальними технічними засобами), з приводу яких та (або) шляхом безпосереднього впливу на які вчиняється злочинне діяння [1, с. 59]. Визначасмо, що у ст. 199 КК України предмет зазначений безпосередньо у диспозиції кримінально-правової норми, а отже він виступає обов'язковою ознакою конкретного об'єкта злочину. З урахуванням останніх змін до ст. 199 КК України, диспозицією передбачається широкий перелік предметів злочину: 1) підроблена національна валюта України у виді банкнот чи металевої монети; 2) підроблена іноземна валюта; 3) підроблені державні цінні папери; 4) підроблені білети державної лотереї; 5) незаконно виготовлені марки акцизного збору; 6) незаконно одержані марки акцизного збору; 7) підроблені марки акцизного збору (за правилами граматичного тлумачення поняття «незаконно» безпосередньо стосується «підроблених», що є тавтологією); 8) незаконно виготовлені голографічні захисні елементи; 9) незаконно одержані голографічні захисні елементи; 10) підроблені голографічні захисні елементи.

Гривня (банкноти і монети) як національна валюта є єдиним законним платіжним засобом на території України, приймається усіма фізичними та юридичними особами без будь-яких обмежень за всіма видами платежів, а також для зарахування на рахунки, вклади, акредитиви та для переказів. У ст. 7 Декрету КМУ «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» в межах торговельного обороту використовуються як засіб платежу іноземна валюта та грошова одиниця України – гривня. Такі розрахунки здійснюються лише через уповноважені банки в порядку, установленому Національним банком України.

Валютою України визнаються грошові знаки у вигляді банкнот, казначейських білетів, монет і в інших формах, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території України, а також вилучені з обігу або такі, що вилучаються з нього, але підлягають обмінові на грошові знаки, які перебувають в обігу, кошти на рахунках, у внесках в банківських та інших фінансових установах на території України [2]. Відповідна дефініція надана у Декреті Кабінету Міністрів України, потребує уточнення стосовно «грошових знаків у вигляді казначейських білетів, монет і в інших формах». Оскільки, відповідно до Національного банку України готівка знаходиться в обігу у вигляді грошових знаків – банкнот (паперових) і монет (металевих). Звертаємо увагу, що виключне право введення в обіг (емісія) гривні і розмінної монети, організація їх обігу та вилучення з обігу належить Національному банку України. Тому Державне казначейство не випускає казначейських білетів, разом із тим зазначимо про заборону існування в інших формах грошових знаків, про що безпосередньо визначено на законодавчому рівні – випуск та обіг на території України інших грошових одиниць і використання грошових сурогатів як засобу платежу забороняються (ст. 32 Закону України «Про Національний банк України»).

Готівка знаходиться в обігу у вигляді грошових знаків – банкнот (паперових) і монет (металевих), що є безумовними зобов'язаннями Національного банку та забезпечуються всіма його активами. Банкноти номінальною вартістю 1, 2, 5, 10, 20, 50, 100, 200 та 500 гривень.

В Україні монети існують обігові та розмінні, пам'ятні та інвестиційні монети. Обігові монети – монети національної валюти номіналом від 1 гривні, що виконують функцію законного платіжного

засобу. Розмінні монети – монети національної валюти номіналом 1 коп., 2 коп., 5 коп., 10 коп., 25 коп. та 50 коп., які виконують функції розміну банкнот і обігових монет та законного платіжного засобу [3].

Пам'ятні та інвестиційні монети є законним платіжним засобом на території України, відмінність в тому, що для їх виготовлення використовуються дорогоцінні й недорогоцінні метали, а також застосовуються спеціальні технології карбування та художнього оформлення й характерне те, що можуть реалізовуватися за цінами, які відрізняються від їх номінальної вартості.

Інвестиційні монети України у законодавстві визначені як монети, вироблені з дорогоцінних металів з пробами для золота – 999,9, для срібла – 999,9, для платини – 999,5, які призначені для інвестування та накопичення.

Пам'ятні монети України є монетами із дорогоцінних або недорогоцінних металів, які виготовлені із застосуванням спеціальних технологій, що забезпечують підвищену якість монет, і випускаються в обіг Національним банком обмеженими тиражами з нагоди відзначення ювілейних дат, пам'ятних подій історії та сучасності, заходів з охорони навколишнього природного середовища, інших подій суспільного життя [4].

Під «іноземною валютою» – слід розуміти іноземні грошові знаки у вигляді банкнот, казначейських білетів, монет, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території відповідної іноземної держави, а також вилучені з обігу або такі, що вилучаються з нього, але підлягають обмінові на грошові знаки, які перебувають в обігу, кошти у грошових одиницях іноземних держав і міжнародних розрахункових (клірингових) одиницях, що перебувають на рахунках або вносяться до банківських та інших фінансових установ за межами України.

Під «валютою України» та «іноземною валютою» з точки зору відповідальності згідно зі ст. 199 КК України потрібно розуміти саме власне валюту, не враховуючи платіжні документи та інші цінні папери, виражені в валюті України чи іноземній валюті або банківських металах.

Національний банк, банки України зобов'язані вилучати фальшиві, підроблені або такі, що не мають необхідних ознак платіжності, грошові знаки (банкноти, монети). Національний банк та банки не зобов'язані відшкодовувати знищені, загублені, фальшиві, підроблені, а також такі, що стали недійсними, банкноти та монети [5].

У ст. 3 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» визначається, що цінним папером є документ установленої форми з відповідними реквізитами, що посвідчує грошове або інше майнове право, визначає взаємовідносини емітента цінного папера (особи, яка видала цінний папір) і особи, що має права на цінний папір, та передбачає виконання зобов'язань за таким цінним папером, а також можливість передачі прав на цінний папір та прав за цінним папером іншим особам [6].

Цінні папери за формою існування поділяються на бездокументарні цінні папери та документарні цінні папери. Документарним цінним папером є паперовий або електронний документ, оформлений у визначеній законодавством формі, що містить найменування виду цінного папера, а також визначені законодавством реквізити. Перелік цінних паперів, що можуть видаватися як електронні документи, визначається Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку за погодженням із Національним банком України.

Бездокументарним цінним папером є обліковий запис на рахунку в цінних паперах у системі депозитарного обліку цінних паперів.

Облігація визнається цінним папером, що посвідчує внесення його першим власником грошей, визначає відносини позики між власником облігації та емітентом, підтверджує зобов'язання емітента повернути власникові облігації її номінальну вартість у передбаченого умовами їх розміщення строк та виплатити дохід за облігацією, якщо інше не передбачено умовами їх розміщення.

Державні облігації України поділяються на облігації внутрішніх державних позик України, облігації зовнішніх державних позик України та цільові облігації внутрішніх державних позик України.

Відповідно до ч. 2 ст. 7 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» облігації, включаючи державні, можуть існувати виключно в бездокументарній формі. До внесених змін до закону в 2011 р. державні облігації України розміщувалися як в документарній, так і бездокументарній формі [7, с. 194].

Облігації внутрішніх державних позик України – державні цінні папери, що розміщуються виключно на внутрішньому фондовому ринку і підтверджують зобов'язання України щодо відшкодування пред'явникам цих облігацій їх номінальної вартості виплатою доходу відповідно до умов розміщення облігацій.

Цільові облигації внутрішніх державних позик України є різновидом внутрішніх державних позик, емісія яких є джерелом фінансування дефіциту державного бюджету в обсягах, передбачених для цієї мети законом про Державний бюджет України на відповідний рік, та в межах граничного розміру державного боргу.

Облігації зовнішніх державних позик України – це державні боргові цінні папери, що розміщуються на міжнародних фондових ринках і підтверджують зобов'язання України відшкодувати кредиторам цих облигацій їх номінальну вартість з виплатою доходу відповідно до умов розміщення облигацій.

Облігація має номінальну вартість, визначену в національній валюті, а якщо це передбачено умовами її розміщення – в іноземній валюті. Мінімальна номінальна вартість облигації не може бути меншою ніж одна копійка.

Казначейське зобов'язання України є державним цінним папером, що розміщується виключно на добровільних засадах серед фізичних осіб, посвідчує факт заборгованості Державного бюджету України перед власником казначейського зобов'язання України, дає власнику право на отримання грошового доходу та погашається відповідно до умов розміщення казначейських зобов'язань України. Номінальна вартість казначейських зобов'язань України може бути визначена в національній або іноземній валюті. Казначейські зобов'язання України розміщуються в документарній або бездокументарній формі.

Приватизаційні цінні папери – цінні папери, які посвідчують право власника на безоплатне одержання в процесі приватизації частки майна державних підприємств, державного житлового фонду, земельного фонду.

Ідентифікація ознак підроблення на інших цінних паперах, за наявності інших ознак складу злочину, кваліфікується за ст. 224 КК України.

У ч. 1 ст. 365 Господарського Кодексу України визначена державна монополія на організацію й проведення лотерей. У ст.3 Закону України «Про державні лотереї в Україні» розкривається принцип державної монополії на запровадження лотерей, що полягає у забороні запровадження та проведення на території України будь-яких лотерей, крім державних, які проводяться операторами лотерей, що одержали право на їх проведення, у визначеному порядку [8]. За видами лотереї поділяють на миттєву та не миттєву (тиражну, комбіновану).

Проведення державних лотерей є виключним видом господарської діяльності оператора державних лотерей. Оператор державних лотерей зобов'язаний забезпечити формування призового (виграшного) фонду лотереї в розмірі не менше 50 відсотків від сум доходів, отриманих від прийняття ставок. Лотерея набуває статусу державної з моменту опублікування затверджених оператором державних лотерей умов проведення такої лотереї.

Підроблений лотерейний білет виключно державної лотереї, незалежно від його виду (миттєвої, тиражної, комбінованої лотереї), без урахувань того, що має чи не має він виграшну ігрову комбінацію, вважається предметом злочину, передбаченого ст. 199 КК України.

Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р, визначає зміни «акцизного збору» на «акцизний податок» – непрямий податок на споживання окремих видів товарів (продукції), визначених як підакцизні, що включається до ціни таких товарів (продукції). У ст. 14.1.107. Податкового кодексу України марка акцизного податку – спеціальний знак для маркування алкогольних напоїв та тютюнових виробів, віднесений до документів суворого обліку, який підтверджує сплату акцизного податку, легальність ввезення та реалізації на території України цих виробів.

Маркуванню підлягають усі алкогольні напої з вмістом спирту етилового понад 8,5 відсотка об'ємних одиниць. Марки наклеюються на пляшку П- чи Г-подібним способом через горловину. У разі реалізації напоїв в упаковках (типу «Tetra Pak») марки наклеюються по осі упаковки на верхній площині.

На тютюнові вироби марки наклеюються на пачки сигарет та цигарок серійного виробництва, сигарил, а також цигарок, упакованих у сувенірні коробки (незалежно від їх розміру), у такій спосіб, щоб марки обов'язково розривалися під час відкриття. Особливістю для тютюнових виробів в упаковці, які підлягають обгортанню у поліпропіленову плівку, марки мають наноситися під плівкою [9].

Марки акцизного збору відносяться до документів суворого обліку, виготовлення яких здійснюється з використанням інтальо-друку. У разі виявлення продавцем марок невідповідності їх вимогам законодавства чи явних ознак підроблення такі марки повертаються підприємству-виробнику

для проведення експертизи, про що покупцеві марок видається довідка. Після одержання висновку експертизи складається акт, на підставі якого зазначені марки підлягають знищенню, а в разі визнання марок фальшивими чи підробленими – надсилаються до відповідних правоохоронних органів.

У законодавстві надано тлумачення, що під голографічним захисним елементом розуміють голографічний елемент, призначений для маркування носіїв інформації, документів і товарів з метою підтвердження їх справжності, авторства тощо, виконаний із використанням технологій, що унеможливають його несанкціоноване відтворення. Безпосередньо, саме голографічним елементом є матеріальний об'єкт з тонкошаровою структурою, який створюється з метою формування (відновлення) записаного на ньому зображення шляхом інтерференції та дифракції світла, що відбивається [10].

Нанесення голографічних захисних елементів на документи й товари здійснюється залежно від типу та сфери їх застосування шляхом наклеювання, використання етикет-пістолетів, портативних пресів для тиснення, а також спеціалізованого обладнання для припресування за умови забезпечення відповідного рівня безпеки та обліку цих елементів.

Голографічні захисні елементи виготовляють у формі знаків (етикеток для марок акцизного податку), габаритні розміри та форма яких встановлюються замовником і визначаються призначенням та умовами експлуатації об'єкта захисту. З метою ускладнення підробки зображення голографічного захисного елемента вводять спеціальні елементи, позначки, знаки або символи, у тому числі приховані чи закодовані. Для цього використовують оптичні ефекти, що змінюють вид, масштаб чи кольорові гами зображення при зміні умов чи способу їх освітлення або спостереження, та елементи, виготовлені з використанням інших технологічних прийомів.

Голографічний захисний елемент є однією з невід'ємних складових переліку захисних елементів марок акцизного збору. Відсутня потреба у додатковому уточненні саме одного з елементів захисту – голографічних елементів захисту. Випадки підроблення, незаконного виготовлення, незаконного одержання голографічних захисних елементів фактично свідчать про підроблені або незаконно виготовлені, чи незаконно одержані марки акцизного податку.

Ознаки підроблення, їх види на законодавчому рівні серед предметів злочину, передбачених у ст.199 КК України найбільш детально розтлумачено саме щодо підроблених грошей. Відповідно до Правил визначення платіжних ознак та обміну банкнот, розмінних та обігових монет національної валюти України підроблені банкноти (монети) – імітації (копії, фальсифікації) справжніх банкнот (монет), що виготовлені будь-яким способом, включаючи промисловий, у супереччя установленому законодавством України порядку [11].

До підроблених належать також перероблені банкноти, на яких будь-яким способом (наклеюванням, малюванням, друкуванням, комбінуванням частин від справжніх та підроблених банкнот тощо) змінено зображення, що визначають номінал, рік затвердження зразка (виготовлення), банк-емітент, інші реквізити та елементи дизайну, і які за зовнішнім виглядом можуть бути сприйняті як справжні банкноти.

Справжні екземпляри від підроблених відрізняють за ознаками підроблення банкноти (монети), це є елементи дизайну та/чи захисту, які відрізняють підроблену банкноту (монету) від справжньої. Елементом захисту визначається певна ознака грошового знака, надана йому під час виготовлення з метою захисту та ускладнення його підроблення (фальсифікації) і призначена для ідентифікації банкнот (монет)

Важливо навести запропоновані І.В. Сингаївською пропозиції стосовно положень постанови Пленуму Верховного Суду України щодо визначення оцінювання підроблених екземплярів (грошового знаку, цінних паперів, білетів державних лотерей). Художнє оформлення грошового знаку або державного цінного паперу чи білету державної лотереї передбачає певний ступінь завершеності зображення:

- елементи дизайну (орнамент, розетки, портрет тощо);
- наявність основних реквізитів (узгодженість зі словами та цифрами, які визначають номінал, візуальні елементи захисту, які сприймаються органами відчуттів людини, підпис, серійний номер, печатка тощо);
- розмір грошового знаку, державного цінного паперу, білету державної лотереї;
- якість відтворення (ступінь графічної та кольорової точності зображення).

Суттєва подібність, яка дає винній особі підстави вважати можливим перебування виготовлених нею грошей чи державних цінних паперів, білетів державної лотереї в обігу [12, с. 92].

Предметом злочину, передбаченого ст. 199 КК України, є справжні марки акцизного податку та голографічні захисні елементи, а отже елементи захисту, елементи дизайну, необхідні реквізити, що відповідають встановленим зразкам.

Незаконно виготовленими марками акцизного податку вважаються: 1) виготовлення марок без належним чином оформленої заявки – розрахунку Державної податкової адміністрації, тобто їх виготовлення без дозволу; 2) виготовлення марок в кількості, яка перевищує вказану в зведеній заявці-розрахунку; 3) виготовлення марок іншого вигляду, ніж вказаний у зведеній заявці-розрахунку; 4) виготовлення марок за фальсифікованою (підробленою) зведеною заявкою-розрахунком; 5) виготовлення марок не за зведеною заявкою-розрахунком, а за замовленнями інших суб'єктів (місцевих податкових органів, безпосередньо підприємств – виробників товарів, які підлягають маркуванню, суб'єктів підприємництва – імпортерів алкогольних напоїв або тютюнових виробів, імпортерів, експортерів; 6) виготовлення марок на підприємстві, яке не має права на їх виготовлення [13, с. 246]

Незаконним одержанням марок слід визнати їх викрадення із спеціалізованих підприємств під час перевезення чи зберігання або в результаті зловживання службовою особою податкового органу своїм службовим становищем, або в результаті її службової недбалості під час реалізації марок акцизного податку. На наш погляд, незаконно виготовленими марками акцизного податку є фактично справжні марки акцизного податку, з елементами захисту й дизайну та необхідними реквізитами, але отримані всупереч установленому законодавством порядку. Отже порушений порядок їх отримання, тому доречно визначити їх як «незаконно одержані», тим самим уникнути порушення юридичної техніки у диспозиції, визначеній ст. 199 КК України, а саме: «виготовлення..... незаконно виготовлених марок акцизного збору, голографічних захисних елементів».

Висновки. Предметом злочину, передбаченого ст. 199 КК України є підроблена національна й іноземна валюта, державні цінні папери, білети державної лотереї, марки акцизного податку (враховуючи як складову і голографічні захисні елементи) мають відмінні від справжніх *елементи дизайну, елементи захисту чи основні реквізити. Також незаконно виготовлені та незаконно одержані марки акцизного податку, що включають складовий захисний елемент – голографічні захисні елементи є справжніми екземплярами, а отже елементи захисту, елементи дизайну, реквізити відповідають встановленим зразкам, але виготовлені чи отримані з порушення встановленого порядку. Тому обґрунтовано необхідність визначення поняття «незаконно одержаних марок акцизного податку», що визначатиметься як отримання справжніх екземплярів всупереч встановленому порядку їх виготовлення, зберігання та продажу.*

Список використаних джерел:

1. Лашук Є.В. Предмет злочину в кримінальному праві України : дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право» / Є.В. Лашук. – К., 2005.
2. Про систему валютного регулювання і валютного контролю: Декрет Кабінету Міністрів України від 19 лютого 1993 р. // Відомості Верховної Ради України.– 1993. – № 17. – Ст. 184.
3. Інструкція про ведення касових операцій банками в Україні: Постанова Правління Національного Банку України від 1 червня 2011 р. № 174 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 51. – Ст. 2046.
4. Про затвердження Інструкції про організацію виготовлення, випуску в обіг і реалізації пам'ятних та інвестиційних монет України, сувенірної продукції: Постанова Правління Національного Банку України від 30 травня 2012 р. № 213 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 50. – Ст. 1996.
5. Про Національний банк України: Закон України від 20 травня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 29. – Ст. 238.
6. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23 лютого 2006 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 31. – Ст. 268.
7. Сингаївська І.В. Понятійний апарат предмету злочину, передбаченого ст. 199 КК України / І.В. Сингаївська // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2009. – № 3. – С. 192-201.
8. Про державні лотереї в Україні: Закон України від 6 вересня 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 31. – Ст. 369.
9. Про затвердження Положення про виготовлення, зберігання, продаж марок акцизного податку та маркування алкогольних напоїв і тютюнових виробів: Постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2010 р. № 1251 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 1. – Ст. 35.

10. Положення про порядок голографічного захисту документів і товарів: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2001 № 171 (втратив чинність) // Офіційний вісник України. – 2001. – № 9. – Ст. 355.

11. Правила визначення платіжних ознак та обміну банкнот, розмінних та обігових монет національної валюти України 23.10.2013 № 422 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 91. – Ст. 3353.

12. Сингаївська І.В. Фальшивомонетництво в Україні: кримінально-правовий та кримінологічний аспекти: Монографія / І.В. Сингаївська. – Луганськ: Віртуальна реальність, 2010. – 358.

13. Дудоров О.О. Злочини у сфері господарської діяльності: кримінально-правова характеристика: Монографія / О.О. Дудоров. – К.: Юридична практика, 2003. – 924 с.

ПЧЕЛІНА О. В.,

кандидат юридичних наук, доцент
кафедри криміналістики, судової медицини
та психіатрії факультету підготовки
фахівців для підрозділів слідства
(Харківський національний університет
внутрішніх справ)

УДК 343.98

КРИМІНАЛІСТИЧНА КЛАСИФІКАЦІЯ ЗЛОЧИНІВ

З'ясовується сутність криміналістичної класифікації злочинів та її роль в упорядкуванні криміналістичних методик розслідування злочинів. Визначаються класифікаційні критерії поділу злочинів.

Ключові слова: криміналістична класифікація злочинів, класифікаційний критерій, криміналістична методика.

Выясняется сущность криминалистической классификации преступлений и ее роль в составлении криминалистических методик расследования преступлений. Определяются классификационные критерии деления преступлений.

Ключевые слова: криминалистическая классификация преступлений, классификационный критерий, криминалистическая методика.

Essence of forensic crime classification and its role for the ordering of methods of crime investigation are clarified. Classification criteria of crimes division is defined.

Key words: forensic crime classification, the classification criteria forensic technique.

Вступ. Криміналістика як прикладна наука покликана озброювати співробітників правоохоронних органів методами та засобами боротьби зі злочинністю. Із цією метою щороку розробляються нові та вдосконалюються існуючі криміналістичні методики. Проте цей процес малоефективний, а в деяких випадках і взагалі неможливий без попередньої криміналістичної класифікації злочинів, для розслідування яких і розробляються методичні рекомендації. Тому вважаємо актуальним у представленому дослідженні розкрити сутність, зміст і значення криміналістичної класифікації злочинів у системі криміналістичних знань.

Важливість питання криміналістичної класифікації обумовлюється необхідністю розробки не кримінально-видових (типових), а криміналістично-видових методик розслідування. Адже криміналістична класифікація злочинів значно більше сприяє цілеспрямованості методик розслідування, розроблених з її врахуванням, та їх відповідності потребам слідчої практики. Результати таких досліджень багато в чому сприяють оптимізації прийомів і методів розслідування різних груп, різновидів

